

Ex Libris, Antiquarium Hungaricum, Krisztina, Szőnyi Antikvárium, Budapest; Dekameron és Könyvmoly Antikvárium, Szeged

Csinszka-versek ugyanaznap két városban

Az előzetes program és az aukciós naptár hét árverést jelzett az október 15. és november 13. közötti időszakra, de ezek közül az Országos Antikvárium – a kiküldött katalógus ellenére – elmaradt, a cég értesítési szerződés technikai okok miatt. Színe lépett az Ex Libris, az Antiquarium Hungaricum, a Krisztina, a Szőnyi Antikvárium, a vidékiek közül pedig a triászban ismét két résztvevőre váltott szegedi együttes, a Dekameron és a Könyvmoly Antikvárium, valamint az Árverés 90 Bt.

Az előző aukcióhoz képest családost okozott az Ex Libris Antikvárium október 27-i kínálata, ráadásul szírtételük. Bogár Ferenc Episcopalis Dioecesis Jaurinensis című (Győr, 1821) hét rézmetstű, kétoldalas határszínezett térképből álló, a győri egyházmegyei bemutató a hozzá tartozó repertóriummal (Győr, 1821) – beragadt 200 ezer forint. A Kassák Lajos szerkesztette MA (1916–1925) tíz évfolyama 1971-ben jelent meg hasonló kiadásban, és nem kis meglepetésre 28 ezerrel 65 ezer forintot is megért valakinek. Bakay Ervin (1890–1963) eredetileg festőművésznek készült, Hollósy Simonnal tanult Münchenben. Az I. világháború után kezdte orientalista tanulmányait, 1926 és 1929 között bejárta Indiát, számos népet és kultúrát megismert. A debreceni egyetemen 1933-ban avatták bölcsész-doktorrá, 1948 és 1958 között a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Múzeumi igazgatóhelyettes volt. Művét írást az aukción mindig nagy az érdeklődés, itt sem volt másképp.

Magyarország képekben
Pest, 1870, szerk.: Nagy Miklós

magyar nyelvű, kottás-versek óvodai könyv 1836-ban Pesten jelent meg először. A magyar óvodapedagógia egyik úttörője ezt a művet saját kislányának és a birtokán élő jobbágysá gyermekeinek írta. Korai halála miatt további írásait férje adta ki, másik fontos munkájával, a Földesi estvével (Buda, 1840) együtt. Ez alkalommal az 1900-ban megjelent „Flóri” 15. kiadása 6 ezerrel 19 ezer forintig vitte. Az árverés legsikeresebb darabjai az 1848–1849-es pontyvári lettek. Ezekből a verses röpiratokból értesülhet mindenki a friss politikai és harci eseményekről. Általában nyolc oldalba sűrítették a leírásokat, mert ez a terjedelmű olcsóvá tette a kiadványokat. A győztes császáriak 1849 őszén, egyik első rendeltetékben kötelezték mindenkit az ilyen sajtótermékek beszerzésére, ezeket azonnal meg is semmisítették. Akiknél mégis találtak belőlük, azok súlyos büntetésre számíthatnak, így alig maradt fenn példányuk. Ezáltal összesen 18 pontyvári került kalapács alá, egységesen 5 ezer forintot indulóval, és 30-tól 55 ezer forintig terjedő leütések váltották egymást. Izelőül néhány cím a kínálatból: Napi események a Rácz és Szerb lázadás idejében. 1848. Első közlés (Debrecen, 1848) – 44 ezer, Radó Imre: Új-Vidék szomorúsága június 28-án 1848. (Pest, 1848) – 46 ezer, Versecz és Szent-Tamás tűzökét leírása. 1848. – Honvéd dal. (Debrecen, 1848) – 48 ezer, Radó Imre: Országgyűlési határozat a katonaság kiállítása iránt, 1848. Lenkei százada P. S. (Debrecen, 1848). A monogram Petőfi Sándort rejt, a vers 1848. augusztus 20-án jelent meg először a Nép Barátságban, és ez lett a blokk leütési rekordere 55 ezer forinttal.

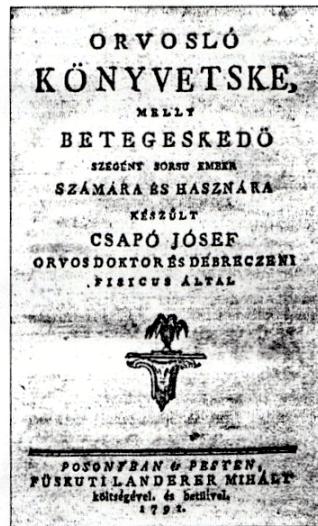
Előző számunkban prognosztizáltuk, hogy időpontközössékre lehet számítani az év vége felé. Az első már be is következett. A Krisztina Antikvárium, illetve a szegedi Dekameron és Könyvmoly egyaránt november 6-án lépett színpadra, így mindkét helyszínen vételi megbízások és telefonos licitációk sokasága lassította az árverést. A Krisztina Antikvárium 530 tételes kínálatát a már megszokott fénykép- és plakátblokk is gazdagította – váltakozó sikerrel. A kalandos sorsú reneszánsz polihisztorok közé tartozó Ulisse Aldrovandi (1522–1605) bolognai nemesi családja született. Többek között orvostudománnyal, botanikával és zoológiával foglalkozott, és tanított is szülővárosának egyetemén. Nevéhez fűződik az egyik legelső természetstudományos gyűjtemény – múzeum – létrehozása, valamint a bolognai botanikus kert megalapítása. Ritkaságnak számító művel köztűt két is kalapács alá került ezen az aukción. A rovarokat bemutató De animalibus insectis libri septem (Frankfurt, 1623) hozzájárult a szerző két további művé, az „egyéb vértelen” dílatokról: De reliquis animalibus exanguiibus (Frankfurt, 1623), valamint a halakról és a cetekről szóló: De piscibus et de cetis libri (Frankfurt, 1623) – 220 ezerrel 280 ezer, az Ornithologiae három kötet (Frankfurt, 1610) 500 ezerrel 550 ezer forinttal

lett az árverés két legértékesebb tétele. Boncz Berta, vagyis Csinszka aláírt és dedikált versei (Budapest, 1931) mostanában gyakran feltűnnek az árveréseken, az itteni példányért 16 ezerrel 55 ezer forintot adtak. A képeklapok szárnyalását még a papírrégiségeket aukciónál cégek is megirigylhetnék volna. „A magyar szovjetkötársaság forradalmi kormányzatának” taglalnak – többek között Kun Béla, Landler Jenő, Vágó József, Károlyi Mihály – képes levelezőlapjai (összesen 13 darab) 16 ezerrel 44 ezer forintot értek, míg a Tungsram 22 reklámképeklapja 28 ezerrel 55 ezer forintig jutott. Az utóbbi sorozatot – élve elővételi joggal – az Országos Széchényi Könyvtár vásárolta meg. A legutóbbi a magyar aranyéremek taglalnak aláírása érte képes levelezőlapon, a gyűjtők 8 ezerrel egészen 60 ezer forintig küzdöttek érte. Itt is felbukkant az Ex Libris után egy kötet a Felszeghy-Rátvay-Pertichevich-Ambrózy-féle A rendjelek és kitüntetések történelmünkben című (Budapest, 1943), a katalógusokban ritkának (?) nevezett kötetből, méghozzá igazi versengést kiváltva, amely 48 ezerrel 75 ezer forintig tartott.

Szűknek bizonyult a Magyar Tudományos Akadémia szegedi központjának díszterme a Dekameron és a Könyvmoly Antikvárium árverésén – többen állva licitáltak, köztük a későn érkező pestiek. Indulásként az 1848–1849-diki magyar szabadságharc vértanúinak emlékönyve (Pest, 1873) kelt el 80 ezerrel 85 ezer forintig; ezt követően a szervezők 19 kötet aukciónálásával emlékeztek meg Bálint Sándor (1904–1980) halálának 30. évfordulójáról. A kiváló néprajztudós, művészettörténész, egyetemi tanár, a történelemtudományok kandidátusa tudományos munkásságát mintegy félezer közlemény, tanulmány és számos könyv fémjelzi. A bőséges kínálatból – nem kis meglepetésre – A szegedi paprika (Budapest, 1962) című kötet érte a legtöbbet: a hosszú licitverseny 6 ezerrel 32 ezer forintig tartott. Ugyanzen a napon Budapesten, a Krisztinánál 55 ezret adtak Csinszka aláírt, dedikált verses-kötetért, míg ezen az aukción egy Antonio Widmarnak dedikált példányt 12 ezerrel már 18 ezer forintért is lehetett venni. A gastrónómiai blokkból Czifrai István Magyar nemzeti szakács könyvének hatodik kiadása (Pest,

munka két kötet érte el: Christoph Boethius Ruhm-belorberter und Triumph-leuchter der Kriegs-Helm című (Nürnberg, 1686) műve 250 ezerrel 350 ezer forintig jutott.

Az előző katalógusok átböngészése nélkül is nyugodtan ki lehet jelenteni, hogy az eddigi legsikeresebb árverést rendezte a Szőnyi Antikvárium november 13-án. A 12 százezer feletti, az ugyanannyi kétszázezer meghaladó és a két ötszázezer feletti leütés-

Csapó József: Orvosló könyvetske
Pozsony és Pest, 1791

ből csak tallózni tudunk, de az év végi összesítésben még visszatérünk erre az aukción. Esterházy Pál Tropheum nobilissimae antiquissimae domus Estorianae című (Bécs, 1700) műve az Esterházyak családtörténete. A tételért erősen hiányos állapota ellenére 200 ezerrel 320 ezer forintig licitáltak. Csapó József (1734–1799) orvos Németszágban és Svájcban tanult, 1759-ben szerezte orvosi diplomáját, majd 32 éven át volt Debrecen város főorvosa. A gyűjtők körében botanikai műve, az Új füves és virágos kert (Pozsony, 1775) a legismertebb, itt viszont a legritkábbat aukciónálta. Az Orvosló könyvetske, mely betegeskedő szegény sorsú ember számára és hasznára készült (Pozsony és Pest, 1791) 45 ezerrel indult és százezer forintra verték fel az árát. A Verbery Soma szerkesztette Holnapgorkor könyvének ezúttal árverésre bocsátott kilenc évfolyama (Pest–Budapest, 1866–1874) 85 portrélitográfiát tartalmaz. A kor neves közéleti személyiségeinek, politikusainak, köztisztviselőinek, főemeseinek arcápelethez Barabás Miklós készítette az eredeti rajzokat. A 240 ezres indulót után a nap leghosszabb licitversenye következett, amely egészen 550 ezer forintig tartott. A Vasárnapi Újság szerkesztője, Nagy Miklós állította össze a Magyarországi képekben. Honismertető album című (Pest, 1870) művet. A számos egész oldalas táblával és szövegközti fametszetekkel rendkívül gazdagon illusztrált kötet ritka helytörténeti munkának számít, szerkesztőjének a kor legnagyobb nevével sikerült megnyernie. A szerzők sorában található többek között Jókai Mór, Arany János, Szász Károly, Ipolyi Arnold, Fényes Elek és Kézai Bertalan, az illusztrátorok között pedig Székely Bertalan, Jankó János és Keleti Gusztáv. Az albumért 90 ezerrel 140 ezer forintig licitáltak – igen kedvező vétel volt. Az aukció szírtételként az 1590-ben nyomtatott híres Vizsolyi Biblia egy restaurálásra szoruló, hiányos példányba indult. Az 1200 számozott levélből 240 hiányzott, és több sérült lap is gyengítette az állagát. Mindezek ellenére sokaknak alacsonyának tűnt az 1,8 millió forintos kikiáltási ár, de nem lett igazuk, mert a ritka kötet ennyiret éppen gazdára talált.

HORVÁTH DEZSŐ

Szent Biblia
Vizsoly, 1590., hiányos példány

Az India. India múltja és jelene, vallásai, népelete, városai, tájai és műalkotásai (Budapest, 1932) kétkötetes, dedikált példány 10 ezerrel 17 ezer, az Indiai évkönyv (Budapest, 1938) szintén kétkötetes dedikált műve pedig 6500-ról 15 ezer forintért kelt el. Móricz Zsigmond Erdély című történelmi regénytrilógiáját (Budapest, 1935) Bresztovszky Edének, a Népszava munkatársának dedikálta, és 18 ezerrel meglepően jó áron, 24 ezer forintért lehetett hozzájutni. Kelendőse miatt az utóbbi években egyre több példány került kalapács alá a Felszeghy-Rátvay-Pertichevich-Ambrózy szerkesztette A rendjelek és kitüntetések történelmünkben című (Budapest, 1943) kötetből, de itt, meglepetésre, csak egy vételi megbízó pályázott rá, és 60 ezer forintos kikiáltási árnál el is vitte. Hamvas Béla (1897–1968) író, filozófus, esztéta Anthologia humana. 5000 év bölcsessége című (Budapest, 1946) kötetét 3 ezerrel indulva rekordáron, 14 ezer forintért cserélt gazdát.

Az Antiquarium Hungaricum november 4-i árverésének hangya nemcsak millió, de még százezer leütéseket sem ígért. Erdélyi Indali Péter Egészén új szerkesztő ABC, vagyis vezérkönyv az olvasni tanításban és tanulásban című (Pest, 1854) kötetét már megjelenésekor nagy siker volt, 1852 és 1860 között nyolc kiadást ért meg egymás után. Az aukción is értékeltek: 6 ezerrel 28 ezer forintig küzdöttek érte. Benedek Elek az első igazi magyar gyermekkönyvnek nevezte Bezerédi Amália (1804–1837) művét, Flóri könyvét; az első

Esterházy Pál: Tropheum... domus Estorianae
Bécs, 1700

1840) 36 ezerrel csupán 60 ezerig vitte – ugyanezért tavasszal a Központnál 100 ezer forintot ártak. Hercz Rafael Rezsőnek Szakácskönyv vallásos izraeliták számára (Budapest, 1899) csak 12 ezerrel indult, de ez is eljutott egészen 60 ezer forintig. A Szakászt Mesterségek Könyvtéskéje 1785-ös nagyszombati kiadást viszont 120 ezerrel csak 200 ezer forintért lehetett megvenni – ugyanennyit ért a Studio tavalyi aukción is. Az árverés rekordleütését a törökellenes háborúk történetét összefoglaló